

Stockholm 2 mars 2026

Remissvar: Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel

Akademikerförbundet SSR har genom Saco getts möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande.

Sammanfattning av betänkandet

Utredningens uppdrag har varit att bedöma vilka förändringar som krävs i svensk lagstiftning för att uppfylla EU:s reviderade direktiv om att förebygga och bekämpa människohandel. Avsikten från utredningen har varit att höja Sveriges ambitionsnivå. Utredningen föreslår att ett nytt brott införs: olaga tjänsteutnyttjande som gör det straffbart att beställa eller nyttja en tjänst som tillhandahålls av en person som är utsatt för människohandel eller människoexploatering. Utredningen föreslår också att straffbestämmelsen om människohandel ska formuleras enklare och tydligare i hopp om att det ska göra det lättare att väcka åtal och döma personer för brottet. De syften för exploatering som tydliggörs är: sexuella ändamål, tvångsarbete, tiggeri, avlägsnande av organ, krigstjänst, brottslig verksamhet, surrogatmoderskap, tvångsäktenskap, illegal adoption, eller något annat jämförbart ändamål. Jämställdhetsmyndigheten föreslås få flera nya uppdrag vilket skulle ge myndigheten ett helhetsansvar för Sveriges arbete mot människohandel.

Akademikerförbundet SSR:s kommentarer

Akademikerförbundet SSR har valt att svara på remissen utifrån att förbundet är en aktiv medlem i Fackligt center för papperslösa. Förbundet delar utredningens bedömning om att det krävs en förändring i svensk lagstiftning för att fler ska kunna dömas till människohandel. Förbundet

deltog i Fackligt center för papperslösas studieresa till Belgien 2024 och inspirerades av hur deras lagstiftning och organisering av arbetet lett fram till att i stort sett alla åtal om människohandel leder till fällande domar. Akademikerförbundet SSR tillstyrker därför förslaget om en tydligare skrivning av straffbestämmelsen om människohandel där fler exploateringsformer uttryckligen lyfts fram i lagtexten. Formuleringen att syftet med exploateringen "ska avse" olika exploateringsformer kan leda till en icke önskvärd snävhet. Förbundet förordar därför formuleringen "kan avse" eller "avser". Akademikerförbundet SSR välkomnar att barn ges ett starkare skydd och att det blir lättare att döma personer inom organiserad brottslighet som utnyttjar barn, för att utföra brott.

Akademikerförbundet SSR delar bedömningen om att Sverige behöver kriminalisera användning av tjänster som utförs av offer för människohandel för att uppfylla direktivet. Förhoppningsvis kan förändringen både förebygga att människor exploateras, att kontrollen stärks av vilka som egentligen utför olika typer av tjänster och leda till att fler oseriösa aktörer straffas. Med tanke på hur få som hittills dömts för människohandel och människoexploatering i Sverige riskerar det nya brottet dock att inte leda till så många fällande domar.

Förbundet delar också bedömningen att det finns behov av att höja kunskapen om människohandel hos kommunerna för att brottsoffer för människohandel ska få bättre tillgång till stöd och skydd.

Avslutningsvis välkomnar Akademikerförbundet SSR att Polismyndighetens uppgift som nationell rapportör i frågor som rör människohandel avslutas och att Jämställdhetsmyndigheten istället föreslås bli Sveriges nationella samordnare för arbetet mot människohandel. Sverige har under många år kritiserats av Europarådets expertgrupp GRETA för att vi har just Polismyndigheten som nationell rapportör. Med utredningens förslag får Jämställdhetsmyndigheten ett helhetsansvar för arbetet mot människohandel. Förbundet välkomnar också att arbetet med att följa upp och övervaka arbetet läggs på en annan myndighet - Institutet för mänskliga rättigheter - vilket krävs för att följa direktivet och Europarådets konvention om bekämpande av människohandel.

Heike Erkers
Förbundsordförande

Josefine Johansson
Internationell sekreterare